

BYRÅDSAVDELING FOR HELSE OSLO KOMMUNE
RÅDHUSET
0037 OSLO

Deres ref.:
23/5459

Vår ref. (saksnr.):
24/811 - 2

Saksbehandler:
Henrik Christian Karlson 41 21 66 15

Dato: 13.03.2024

Utredning av oppgavefordelingen mellom bydelene og kommunen sentralt - innspill fra Barne- og familieetaten

Barne- og familieetaten (BFE) viser til brev fra Byrådsavdeling for helse datert 14. februar 2024 hvor det bes om innspill til arbeidet med å vurdere oppgavefordelingen mellom bydelene og kommunen sentralt.

Spørsmålene som ønskes belyst er omfattende og komplekse, og det er viktig at eventuelle endringer i organisering er basert på et solid kunnskaps- og erfaringsgrunnlag. Det er bra at erfaringene fra bydeler og etater innhentes tidlig i prosessen. Men vi ser at det har vært liten tid til å sikre gode interne prosesser i vår etat, og fullføre interne analyser og utredninger, innenfor tidsfristen. BFE bidrar derfor gjerne også med vår kunnskap og erfaring videre i prosessen knyttet til oppdraget.

Grunnet tidsfristen bør innspillene i dette brevet forstås som refleksjoner og innspill til prosessen, ikke som klare konklusjoner eller fullverdige anbefalinger.

BFEs ansvarsområde og grensesnittet til bydelene

BFE skal bidra til at barn, unge og familier, som har behov for hjelp, avlastning, omsorg eller beskyttelse skal få det til rett tid.

Kort oppsummert har BFE hovedansvaret for Oslo kommunes tiltak i andrelinjen i barnevernet, herunder for barnevernsinstitusjoner og ulike typer fosterhjem. BFE organiserer også ulike typer hjemmebaserte tiltak til barn i barnevernet. Etaten har ansvaret for akuttberedskapen i det byomfattende barnevernet. På vegne av bydelene drifter etaten Barnevernvakten og

akuttinstitusjoner. Videre prosederer BFE saker for Barneverns- og helsenemnda og klagesaker for tingretten, og godkjenner og driver kvalitetskontroll av kommunale og private barneverninstitusjoner.

I tillegg til tiltak innen barnevern driver BFE også spesialiserte bolig- og avlastningstiltak til barn og unge voksne med nedsatt funksjonsevne, og en dagavdeling for kreftsyke barn. Dette tjenestetilbudet utgjør en viktig del av etatens tiltak. Etaten tilbyr også noen tjenester rettet mot enslige mindreårige flyktninger.

BFE er fagetat for barnevernet i Oslo kommune, herunder skal BFE følge med på aktuell forskning, kunnskap og utvikling av nasjonal politikk på barnevernområdet. Etaten skal både være en rådgiver og utreder for byrådsavdelingen, og faglig tilrettelegger og støtte for arbeidet til barneverntjenestene i bydelene. BFE produserer statistikk, analyser og utredninger som bidrag til kunnskapsutviklingen på oppvekstfeltet generelt, og barnevernet spesielt. Etaten bidrar til kompetanseheving og støtter opp under barnevernstjenestenes arbeid.

Ved utgangen av 2023, var det 1 059 ansatte i BFE. Over 90 prosent av de ansatte jobber direkte i ulike tjenester for barn, unge og familier.

BFE sin viktigste samarbeidspartner er barnevernstjenestene i bydelene. Bydelsbarnevernet mottar meldinger, gjennomfører undersøkelser og er kontaktpunkt for skoler, barnehager, helsestasjon og andre steder der barn og unge ferdes. Bydelene får tildelt midler til barnevern i sine budsjetter og er vedtaksmyndighet i enkeltsaker. Samtidig kan bydelene kjøpe spesialiserte barnevernstjenester av BFE. Bydelene er fra og med 2023 pålagt å innhente tilbud fra BFE når de har behov for visse spesialiserte tiltak, herunder institusjon, men er ikke pålagt å benytte tilbudet.

Finansieringsordningen - kjøp og salg av tiltak

BFE oppfatter at finansieringsordningen i Oslo kommune i seg selv ikke er en del av utredningsoppdraget om organisering. Likevel vil vi her gi en kort beskrivelse av finansieringsordningen innen barnevern, da den har vesentlig betydning for hvordan tjenester og tiltak på sentralt nivå er bygget opp i kommunen. Herunder har den vesentlig innvirkning på organisering av tiltak og kapasitet/kvalitet i tiltaksapparatet i BFE.

Den totale barnevernsøkonomien i bydelene i Oslo kommune utgjorde cirka 2,2 mrd. kroner i 2023.¹ Bydelene rammefinansieres etter en kriteriefordelt modell for de ulike funksjonsområdene. Innen barnevern (FO2B) viser regnskapstall for perioden 2019-2022 at bydelene gjennomgående bruker langt mindre på barnevern enn kriteriefordelt budsjett tilsier. I 2022 var avviket på cirka 94 millioner kroner.² BFE erfarer i noen grad at svak økonomi i barnevernstjenestene kan være en hindring for at tiltak iverksettes, og at økonomien i barnevernstjenestene varierer på tvers av bydelene. Dette kan være utfordrende hvis målet er likeverdige og forsvarlige tjenester til barn og familier uavhengig av bydelstilhørighet.

---

¹ Oslo kommune (2022): *Budsjettforslag 2023 og økonomiplan 2023–2026*

² Agenda Kaupang (2023); *Alternative finansieringsordninger for barnevernet i Oslo kommune*

BFE er i stor grad finansiert gjennom salg av tiltak til barnevernet i bydelene. Mindre penger til barnevernet i bydelene enn kriteriefordelt budsjett, vil dermed indirekte påvirke BFE sin mulighet til å bygge opp byomfattende barnevernstiltak med god kvalitet som det er behov for i Oslo kommune.

I 2023 har BFE utredet behovet for evidensbaserte spesialiserte hjelpetiltak innenfor barnevernet. En hovedkonklusjon var at det er stort behov for slike tiltak, og at bydelene ønsker at noen slike tiltak etableres og driftes byomfattende. Utfordringen er at en modell basert på kjøp/salg i praksis i liten grad stimulerer til å etablere nye tiltak, både fordi oppstarts- og investeringskostnader ikke dekkes av døgnprisene og fordi BFE har en økonomisk risiko forbundet med etablering av tiltak. Risikoen henger sammen med at etaten ikke kan være sikker på at kapasiteten som bygges opp blir utnyttet fullt ut av bydelene.

BFE mener at organisering med kjøp og salg av tiltak mellom bydelene og BFE er et hinder for at Oslo kommune kan få til en løpende tjenesteutvikling sentralt i tråd med statens faglige standarder, endringer i brukerbehov i bydelene og forskning om hva som er virksomme tiltak. Finansieringsordningen stimulerer heller ikke til at Oslo kommune utnytter sine stordriftsfordeler maksimalt ved å tilby en bred og tilpasset tiltaksvifte i barnevernet hvor tiltak i bydel og sentralt supplerer hverandre og utgjør det samlede tjenestetilbudet.

BFE har som nevnt innledningsvis også en viktig rolle som fagetat for barnevernet i Oslo. Etaten bidrar til dette gjennom, blant annet kunnskapsutvikling, kompetansehevende tiltak, bidrag til tjenesteutvikling i bydelene, mv. Dette er viktige oppgaver som kan bidra til kvalitetsutvikling i barnevernet i Oslo kommune. Det er sårbart når ressursene til fagetatsrollen ivaretas i en organisasjon som har en sterk økonomisk avhengighet til salgsinntekter fra bydelene. En sterk og stabil finansiering av BFE sine oppgaver knyttet til fagetatsrollen er viktig for at potensialet BFE har som driver for kunnskapsbasert kvalitetsutvikling i barnevernet i Oslo skal realiseres fullt ut.

NOU 2023: 24 Med barnet hele vegen – barnevernsinstitusjoner som har barnas tillit tar opp utfordringer med finansieringsordningen i Oslos barnevern og foreslår å utrede en overføring av ansvaret Oslo kommune er gitt ved lov for statens barnevernsoppgaver tilbake til staten. 13 høringsinstanser støtter forslaget og kun to høringsinstanser går imot. Harmonering av finansieringsordningen mellom Statens barnevern og Oslo kommune kan dempe grunnlaget for lovutvalgets og høringsinstansenes kritikk.

Vurderinger knyttet til de tre spørsmålene i brevet fra Byrådsavdelingen

Spørsmål 1. Er det oppgaver som i dag ligger til etatene, foretakene eller kommunen sentralt som kunne vært løst bedre dersom de lå på bydelsnivå? Hvorfor?

Når det gjelder oppgaver innenfor barnevernet BFE har i dag mener vi at de ikke kan løses bedre på bydelsnivå.

Forsvarlig og stabil drift av barnevernsinstitusjoner er oppgaver som etter barnevernsloven er lagt til statlig regional barnevernsmyndighet, men her i Oslo er det Oslo kommune som har dette ansvaret etter loven. Oppgaven er per nå lagt til BFE etter et delegasjonsvedtak. Også oppgavene BFE har

innenfor fosterhjem relatert til rekruttering, opplæring og formidling skal i henhold til barnevernsloven utføres av regional statlig barnevernsmyndighet og er i Oslo kommune lagt til BFE.

BFE mener at det er hensiktsmessig at oppgavene nevnt over er organisert på sentralt nivå i kommunen. Dette fordi oppgavene krever spesialisert kompetanse, og et tilstrekkelig volum for at det skal være bærekraftig økonomisk og utføres forsvarlig. Tiltakene krever at det er sterke nok fagmiljøer, noe som forutsetter sentral organisering i Oslo kommune da bydelene ikke er store nok innenfor barnevern til å håndtere oppgavene.

Status per i dag er at det i liten grad er bygget opp byomfattende hjelpetiltak, utover at BFE tilbyr arenafleksible team som kan følge opp barn og familier med sammensatte behov og hvor det kreves multisystemisk innsats. Teamene har spesialisert kompetanse, er tverrfaglig sammensatt og håndterer saker med høy grad av kompleksitet som bydelene erfaringsmessig vanskelig kan bygge opp kompetanse på alene.

Et annet hjelpetiltak BFE har ansvaret for er Aline og Frydenberg familiesenter. Dette er et spesialisert tilbud som er spisset inn mot målgruppen spe- og småbarn. Familiesenteret har spisskompetanse som vanskelig kan etableres i hver enkelt bydel.

Det er et stort behov for å styrke innsatsen knyttet til hjelpetiltak i barnevernet i Oslo kommune, og BFE har i 2023 levert et kunnskapsgrunnlag med anbefalinger til SET. Ved fremtidig utvikling og styrking av hjelpetiltak anbefaler BFE at hjelpetiltak fremdeles organiseres i bydelene så langt det er mulig. I tillegg mener vi at BFE bør ha ansvar for å tilby enkelte spesialiserte hjelpetiltak, nærmere bestemt hjelpetiltak som krever oppfølging fra tverrfaglige team, som er intensive i sin form, har høy kostnad og som krever spesialisert metodikk og/eller er lisensbaserte. Når det gjelder organisering har ikke BFE per i dag noen egen avdeling eller seksjon for hjelpetiltak grunnet manglende mandat og ressurser. Det innebærer at ingen i Oslo kommune har et helhetlig, koordinerende eller overgripende ansvar, noe som kan være en utfordring med tanke på at hjelpetiltak utgjør størstedelen av tiltakene i barnevernet.

BFE drifter barnevernsvakten på vegne av hele Oslo kommune og har en kompetent Juridisk seksjon som prosederer saker etter barnevernsloven og saker som gjelder tvang overfor rusmiddelavhengige i Barneverns- og helsenemnda. Juridisk seksjon bemanner også en egen vakttelefon som gir juridisk rådgivning på disse områdene. Dette er en organisering som viser seg å fungere svært godt, og hvor bydelene opplever god støtte gjennom den sentrale organiseringen. BFE mener det vil være krevende for bydelene å bygge opp egne juridiske miljøer innenfor de nevnte områdene og at denne kompetansen fortsatt bør være tilgjengelig sentralt.

Når det gjelder bolig- og avlastningstilbudet til BFE er dette er supplerende tilbud som bydelene kan velge å benytte gjennom kjøp av plasser, men også kan velge å drifte internt i bydelen eller kjøpe fra private eller ideelle tilbydere. BFE mener at så lenge tilbudet fra BFE har god kvalitet og er etterspurt, så er det hensiktsmessig å ha dette som del av vår tiltaksportefølje.

Opgavene BFE forvalter som fagetat vil etter vårt syn ikke kunne løses bedre hvis de blir overført til bydelene. Det vil være lite effektivt og heller ikke mulig for bydelene å etablere robuste tjenesteutviklings- og kunnskapsmiljøer innenfor barnevern hver for seg. Seksjonene i BFE har særskilte krav til kompetanse, og det kreves fagmiljøer av en viss størrelse for å sikre nødvendig kvalitet.

Spørsmål 2. Er det oppgaver som i dag ligger til bydelene som kunne vært løst bedre dersom de lå hos etatene, foretakene eller kommunen sentralt? Hvorfor?

BFE mener at det er riktig og hensiktsmessig at tjenester og tiltak i barnevernet i hovedsak er lokalisert nær brukerne i bydelene. Det gir gode rammer for kvalitet og sammenheng i tjenestene gjennom god lokalkunnskap og brukerkunnskap, kort geografisk avstand til barn og familier og gode muligheter for samordning og koordinering mellom ulike lokale tjenester. At tiltakene i barnevernet er organisert i bydelene er også i tråd med de grunnleggende perspektivene i Oppvekstreformen om større lokalt/kommunalt ansvar, tidlig innsats/forebygging og koordinering på tvers av sektorer og tjenesteområder lokalt. Vi skal samtidig ha med oss at geografisk avstand mellom statlig barnevern til regionenes kommunegrenser er en helt annen enn avstandene mellom Barne- og familieetatens tjenester og Oslo kommunes bydeler.

I hovedtrekk mener BFE at nåværende oppgave- og ansvarsdeling mellom BFE og barnevernstjenestene fungerer etter hensikten. Organiseringen med de to nivåene er også i store trekk lik som mellom Bufetat og kommunene. Samtidig mener BFE at noen oppgaver som per i dag utføres i bydelene med fordel kunne vært fulgt opp på sentralt nivå i kommunen av effektivitets- og kvalitetshensyn og at det bør bygges opp sterkere støttefunksjoner sentralt på noen områder. Under vil vi komme med eksempler på noen slike områder.

- Opplæring og kompetanseheving

Per i dag har hver av de 15 bydelene et selvstendig ansvar for opplæring og kompetanseheving av sine ansatte. BFE mener at et mer samlet og bydelsovergripende tilbud om opplæring og kompetansetiltak av de cirka 700 ansatte i bydelsbarnevernet kan gi store gevinster i form av effektivisering, reduksjon av ulikheter, mer felles kompetanse på tvers av bydelene og bedre kvalitet på tjenestene.

BFE sin Seksjon for tjenesteutvikling er i dag leverandør av opplærings- og kompetansehevingstiltak, både internt i BFE sine tiltak og for bydelene. Dessverre er det per i dag kun 3-4 årsverk tilgjengelig for oppgaver som er rettet inn mot barnevernstjenestene. Behovene for kompetansetiltak er svært stort i barnevernet, og BFE kan vanskelig dekke alle behovene. BFE har derfor utarbeidet et satsingsforslag om et prosjekt «Strategisk kompetanseutvikling i barnevernstjenestene» som ble fremmet for Byrådsavdelingen i februar 2024.

BFE mener at en styrking av BFE på dette området vil avlaste bydelene på en god måte, gi betydelige synergier og kunne sikre en mer felles kvalitetsstandard for opplæring og kompetanseheving av ansatte i barnevernet i Oslo kommune.

- Kunnskapsutvikling og analyse

BFE sin Seksjon for kunnskap og analyse er et viktig kompetansemiljø innenfor barnevernet i Oslo kommune. Seksjonen gjennomfører en rekke utredninger og analyser av status og behov i barnevernet og bidrar til utvikling av kunnskapsbaserte tjenester, både internt i BFE og bydelsbarnevernet. Herunder utvikler seksjonen brukerkunnskap som brukes aktivt i tjenesteutviklingen i hele kommunen.

Seksjonen er en liten seksjon med til sammen 9 ansatte og har ikke kapasitet til å utføre analyser innenfor alle aktuelle områder. BFE mener at en styrking av denne funksjonen sentralt i BFE vil avlaste

bydelene på en god måte, gi betydelige synergier og gi et felles kunnskapsgrunnlag for kvalitetsutvikling i barnevernet i Oslo kommune.

- Fosterhjem

Innenfor fosterhjemsfeltet har BFE etter barnevernsloven ansvar for rekruttering, opplæring og formidling av fosterhjem. I tillegg har BFE et byomfattende tilbud om veiledning til fosterhjem.

Når det gjelder rekruttering har BFE svak måloppnåelse over tid, og bydelene bidrar med ekstra ressurser til å rekruttere fosterhjem herunder i familie og nære nettverk. Når det gjelder veiledning av fosterhjem er det en utfordring at kvaliteten på veiledningstilbudet i bydelene kan variere.³ Nettopp derfor har BFE fått i oppdrag fra SET å utvikle en felles faglig standard som skal sikre at alle fosterhjem får god veiledning uavhengig av om BFE utfører veiledningen eller bydelen selv tilbyr veiledning.

BFE mener at organiseringen på fosterhjemsområdet i hovedsak bør opprettholdes, men at det bør vurderes om det bør bygges opp noen flere byomfattende funksjoner. For eksempel kan det være aktuelt at BFE får et ansvar for oppfølging av biologiske foreldre som har mistet omsorgsansvaret. Dette med tanke på styrking av foreldreferdighetene, slik at barn og unge i fosterhjem og institusjon eventuelt kan tilbakeføres dersom omsorgssituasjonen i hjemmet blir bedre.⁴

BFE mener videre at det er en viktig utfordring i fosterhjemsarbeidet at faglige og økonomiske rammevilkår varierer på tvers av bydeler og kommuner. Bufdir har laget en faglig veileder om økonomiske og faglige rammevilkår for fosterhjem, og BFE har på oppdrag fra SET laget et Felleskriv som skal tydeliggjøre praksis og standard i Oslo kommune på dette feltet. BFE mener det også er behov for at noen på sentralt nivå i kommunen har et ansvar for å følge opp løpende, slik at det blir en mer felles praksis og standard for oppfølging av fosterhjem i Oslo kommune.

Utover dette har BFE et pågående oppdrag med å utrede en ny felles modell for tilsyn med fosterhjem. Her mener BFE man også burde vurdere å flytte ansvaret for oppgaven fra bydelene til sentralt nivå i kommune. Dette fordi kvaliteten på og oppfølgingen av tilsynspersonsordningen har noen klare svakheter, noe som kan påvirke barnas rettsikkerhet svært direkte.⁵

- Brukermedvirkning og samarbeid med barn og familier på systemnivå

Organisering av arbeidet med brukermedvirkning på systemnivå kan også vurderes lagt til sentralt nivå i kommunen, for eksempel gjennom etablering av et sentralt Brukerråd for barnevernet og/eller felles brukerundersøkelser i barnevernet. Dette er oppgaver som bydelene har utfordringer med å prioritere eller som gjennomføres med svak kvalitet, og hvor det kan være betydelige fordeler med sentralisert organisering og oppgaveløsning.⁶

- Interkontroll

---

³ BFE (2023): *Oppfølging av Regjeringens fosterhjemsstrategi 2021-2025*.

⁴ Ibid. Bydelene opplever at det er svært utfordrende å komme i posisjon til å samarbeide med biologiske foreldrene når de har gjort inngripende tiltak, og ser noen klare fordeler med at fagmiljøer utenfor barnevernstjenesten følger opp.

⁵ Ibid.

⁶ BFE (2021): *Oslostandard for samarbeid med barn i barnevernet. Delrapport 2*.

BFE har et pågående arbeid med å vurdere hvordan interkontroll utføres i barnevernstjenestene, og vil i 2024 komme med anbefalinger om eventuelle behov for mer felles standarder og praksis for internkontroll på tvers av bydelene. Dette prosjektet er ikke avsluttet, men BFE anbefaler at det vurderes om endringer i organiseringen av internkontrollen i barnevernet kan være et virkemiddel for å sikre forsvarlighet og god kvalitetsutvikling i barnevernet fremover.

- Koordinering av komplekse barnevernssaker

Det finnes et omfattende kunnskapsgrunnlag som viser at samordning/koordinering av tjenester fortsatt er en stor utfordring i barnevernet.⁷ Av denne grunn er det innført flere lovendringer som skal sikre koordinering og samordning av tiltak og tjenester. BFE mener at behovet for samordning og koordinering i enkeltsaker er stort i mange barnevernssaker, og sett fra barnevernstjenestenes ståsted er det en vesentlig utfordring at samarbeidende tjenester ikke tar et tilstrekkelig ansvar når barnevernstjenesten er involvert.⁸

BFE anbefaler at Oslo kommune vurderer om det er behov for å se på om organiseringen av koordinerende funksjoner i saker som gjelder barn og familier med sammensatte og komplekse behov er forsvarlig. Samtidig kan det utredes om det kan være hjelpsomt at sentralt nivå kan bidra med støttefunksjoner som internkontroll, kompetanseheving, utvikling av verktøy og metoder, e.l. Eventuelt kan det utredes om kommunen sentralt bør etablere fagmiljøer med spisskompetanse på koordinering og samordning i komplekse saker som kan veilede og gi opplæring til bydelene.

- Sentraliserte funksjoner knyttet til vikarer og støttetjenester

Barnevernstjenestene i Oslo kommune har i likhet med andre barnevernstjenester utfordringer med å rekruttere kvalifisert personell, en utfordring som kan øke med innføring av det nye kravet om master i barnevernsloven. Videre er det høy turnover og mye sykefravær i tjenestene, noe som medfører økt belastning på medarbeidere og negative spiraler når det gjelder slitasje og sykefravær.

BFE er kjent med at enkelte bydeler må bruke private konsulenter, og må betale en høy pris for at barnevernstjenesten skal være forsvarlig bemannet. Dette er ikke en gunstig ordning samlet sett for kommunen. BFE foreslår at det kan utredes om det bør etableres en ressursbank/ansattpool sentralt i kommunen hvor barnevernstjenestene kan rekvirere kapasitet/kompetanse når det er behov for det på midlertidig basis. BFE antar at det kan være store økonomiske besparelser for noen bydeler knyttet til etablering av en slik sentral ordning, og at en slik ordning vil kunne medføre høyere faglig kvalitet og mer stabilitet.

- Erstatningssaker i barnevernet

Barnevernstjenestene mottar noen ganger saker der tidligere eller nåværende brukere av barnevernet krever økonomisk erstatning som følge av feil barnevernet har gjort, ellers uforsvarlige vedtak/tiltak. Det er gjerne lavt volum av erstatningssaker i hver enkelt av bydelene og det er høy grad av kompleksitet i sakene, samtidig som det kreves spesialisert kompetanse å behandle dem/følge opp.

---

⁷ Oslo Origo (2013): *Oversikt over innsats og utfordringer – barn og unge med sammensatte oppfølgingsbehov*
Forskningsrådet (2021): *Ut av blindsonene – Strategi for et samlet kunnskapsløft for utsatte barn og unge*

⁸ BFE (2023): *Hjelpetiltak i Oslo kommune-bydelenes vurderinger og videre anbefalinger. Delrapport 2.*

SET har varslet at det vil bli gjennomført en utredning av om erstatningssaker bør behandles sentralt i Oslo kommune, og eventuelt hvordan en slik ordning kan organiseres. BFE har i 2023 anbefalt at arbeidet sentraliseres, etter innspill blant annet fra barneverntjenestene i bydelene og Kommuneadvokaten.⁹

- Digitalisering, IKT og fagsystemer

Digitale verktøy og fagsystemer som fungerer i arbeidshverdagen er vesentlig for god kvalitet på tjenestene og god dokumentasjon. I Oslo kommune har bydelene til nå benyttet et gammelt og utdatert fagsystem (Familia). I 2024 er alle bydelene i gang med å bruke det nye fagsystemet som heter Modulus Barn. Foreløpige tilbakemeldinger fra bydelene er at det er utfordringer med funksjonaliteten i det nye fagsystemet, og at de må etablere skyggesystemer for å sikre god internkontroll og rapportering.

BFE sine tjenester utløses basert på henvisning fra barnevernstjenestene. Selv om BFE sine tiltak er rettet mot de samme barna og familiene som barnevernstjenestene jobber med har BFE et annet fagsystem enn bydelene (BIRK). De to fagsystemene kommuniserer ikke med hverandre, noe som medfører at digital samhandling i fagsystemene ikke er mulig. BIRK er også et utdatert fagsystem med høy risiko for nedetid, og BFE har meldt behov for at det skiftes ut svært raskt.

Per i dag har HEL ansvar for både Modulus barn og BIRK. BFE anbefaler at Oslo kommune ser på om organiseringen gir barnevernet en moderne og hensiktsmessig støttestruktur knyttet til fagsystemene og gir grunnlag for utvikling av digitale ressurser. Det er viktig at brukerbehovene blir drivende for IKT-utviklingen og at digitale løsninger inkluderer gode strukturer for opplæring og kompetansetiltak.

- Likeverdige hjelpetiltak på tvers av barnevernstjenestene

BFE mener det er viktig at barn og unge i Oslo kommune får riktig og tilpasset hjelpetiltak fra barnevernet uavhengig av hvilken barnevernstjeneste de tilhører. BFE har ikke kunnskap om at tjenestene ikke er likeverdige, men vi vet at det er forholdsvis store variasjon når det kommer til hvilke hjelpetiltak som tilbys. Dette kan på den ene siden ha bakgrunn i at behovene kan variere geografisk, men det kan også ha utviklet seg uønsket variasjon når det kommer til tiltak og praksis da det ikke finnes noen koordinere funksjon som sikrer en felles standard og tiltaksportefølje.

I forbindelse med et oppdrag om Oslostandard for samarbeid som BFE slutførte i 2023 intervjuet vi både ansatte og brukere av barnevernstjenesten. Et viktig funn derfra var at det svært uklart for mange brukere hva barnevernet kan hjelpe dem med, herunder etterlyser de tydeligere informasjon om hvilke tiltak barnevernet tilbyr.¹⁰ BFE mener dette er en utfordring som ikke bare handler om mangel på kommunikasjon om tjenestetilbudet, men at variasjonen i hvilke hjelpetiltak som er tilgjengelig mellom bydelene medfører at det vanskelig å kommunisere enhetlig til brukerne om hva barnevernet kan hjelpe med. BFE anbefaler en sterkere sentral koordinering av hjelpetiltaksområdet med mål om at det etableres en felles grunnmodell for hjelpetiltak i henhold til nasjonale føringer.¹¹

- Organisering av barnevernstjenestene er ulik

---

⁹ Websak 23/11-59

¹⁰ BFE (2023): *Oslostandard for samarbeid med barn i barnevernet. Delrapport 1. Sammenfatting av brukererfaringer*

¹¹ BFE har sendt anbefalinger om utvikling av hjelpetiltak til SET høsten 2023.

Barnevernet er ulikt organisert på tvers av bydelene. For det første er det ulik organisering når det gjelder hvilke tiltak som en del av barnevernstjenesten, og hvilke som er lagt til andre tjenester knyttet til barn, unge og familier. Noen bydeler har for eksempel valgt å legge det meste av tiltak utenfor barnevernstjenesten, slik at barnevernstjenesten i hovedsak driver med kjerneoppgaver som undersøkelsesarbeid, utredninger, vedtak og oppfølging av tiltak. For det andre er det ulike organiseringer internt i barnevernstjenestene, for eksempel med hensyn til antall ledernivå, inndeling i team, navn på funksjoner, ulik avlønning av like stillinger, generalist vs. spesialistmodell, osv. I noen grad er ulikhetene med hensyn til organisering et resultat av ulikhet i størrelse på tjenestene.

BFE mener at en prosess knyttet til fremtidig organisering av barnevernet bør utrede likhetene og forskjellene i organisering og tiltaksapparat mellom bydelene, for å få mer kunnskap om det er uønsket variasjon og om tjenestene er likeverdige. Målet for en slik utredning bør være å undersøke om det er behov for en mer felles struktur når det gjelder tiltaksportefølje og organisering. Eventuelt kan det også utredes om de minste bydelene har nødvendige forutsetninger for å etablere sterke nok fagmiljøer innenfor alle deler av det barnevernsfaglige oppgavespekteret.

Punktene over er ment som eksempler på områder hvor BFE tror det er hensiktsmessig at det utredes om BFE/sentralt nivå bør ta et større ansvar for å større barnevernstjenestene. Det er ikke nødvendigvis behov for organisatoriske endringer for å iverksette forslagene. Noen forslag kan iverksettes gjennom at BFE får et tydelig mandat og at det følger ressurser med oppgavene.

Spørsmål 3. På hvilke områder kan samarbeidet mellom bydelene og etatene/foretakene styrkes, og hvordan?

BFE opplever at er et svært godt samarbeid mellom BFE og barnevernstjenestene. BFE organiserer blant annet flere forum hvor etaten samarbeider med barnevernstjenestene, både på ledernivå og knyttet til faglig utviklingsarbeid. Dette er et samarbeid som det kan bygges videre og hvor det kan være betydelige gevinster ved eventuell videreutvikling av strukturer og samarbeidsområder.

Faktorer som er viktige for videreutvikling av samarbeidet er ellers blant annet:

- Samarbeid med utgangspunkt i bydelenes behov og mottakskapasitet

BFE samarbeider med bydelene om en rekke ulike oppdrag. Vi erfarer at oppdrag som ikke er godt forankret i bydelene gjennom en god behovsvurdering kan virke forstyrrende på samarbeidet. Hvis det ikke er tydelig hva som er formålet med prosessen, hvilke gevinster bydelene vil ha av samarbeidet og/eller bydelen ikke har tid/kapasitet til å bidra i prosessen vil samarbeidet bli vanskeligere.

- Tydelig mandat

BFE mener at det er viktig at det finnes et tydelig mandat når BFE skal samarbeide med bydelene om utviklingsoppgaver. Dette kan gjerne være i form av oppdragsbrev til BFE, og at bydelene får tilsvarende oppdrag i sine tildelingsbrev.

Mandat er viktig for at det ikke skal oppstå tvil om hva som er BFE sin oppgave, eller at det skal oppstå usikkerhet i bydelene om hvorvidt BFE «blander seg inn» i spørsmål som i bunn og grunn tilhører bydelenes ansvarsområde.

- Samarbeid krever ressurser

BFE har som nevnt innledningsvis en viktig oppgave som fagetat og har kompetanse til å samarbeide med bydelene innenfor en rekke områder der det er behov for utviklings- og forbedringsarbeid. Imidlertid er det arbeidskrevende å samarbeide med bydelene. Ressurser både sentralt og i bydel er dermed en viktig faktor som kan bidra til bedre samarbeid om viktige forbedringstiltak i barnevernet.

Under spørsmål to har vi redegjort for en lang rekke oppgaver hvor vi tenker at det kan være aktuelt at BFE på sentralt nivå i kommunen bidrar til at oppgavene barnevernet i bydelene har ansvar for løses best mulig. På de fleste av de identifiserte punktene, vil det ikke nødvendigvis være aktuelt med en omorganisering hvor BFE tar over oppgaver fra bydelene. Det kan også være oppgaver hvor BFE kan overta delansvar eller bidra med gode støttestrukturer for bydelene. I bunn og grunn vil dette også handle om godt samarbeid.

Avsluttende betraktninger

BFE mener at prosessen med å vurdere oppgavefordelingen mellom bydelene og kommunen sentralt er spennende og representerer et mulighetsrom når det gjelder utviklingen av et sterkere og bedre barnevern i Oslo kommune. Det har også gått 20 år siden forrige bydelsreform i Oslo kommune, og den gang var ikke oppgavefordelingen mellom sentralt nivå og bydelene del av reformen.

Når det gjelder *bydelsinndelingen* forstår vi det som at endringer i denne ikke er del av utredningen som skal utføres. BFE vil likevel peke på at variasjoner mellom bydelene når det gjelder størrelse, både med hensyn til befolkning og antall ansatte har implikasjoner for vurderinger av oppgavefordelingen mellom sentralt nivå og bydelene.

De minste barnevernstjenestene har i noen sakstyper svært lave volum av tiltak. Eksempelvis er det noen bydeler som har svært få plasseringer i barnevernsinstitusjon hvert år, noe som gir liten mengdetrening knyttet til faglige vurderinger og oppfølging av institusjonstiltak. Tilsvarende kan også gjelde for andre områder, for eksempel adopsjon, enkelte typer hjelpetiltak, oppgaver knyttet til personvern, osv. BFE mener det er viktig å ha med dette som perspektiv i vurderingen av organisering.

BFE mener at det i den videre prosessene er særlig viktig å ha fokus på hvordan Oslo kommune kan ivareta stordriftsfordelene kommunen har, uten at det går på bekostning av prinsippene om tjenester nær brukerne og koordinerte tjenester lokalt i bydelene. Kriterier som god ressursutnyttelse, sterkere og mer spesialiserte fagmiljøer og likeverdige tjenester er viktige perspektiver i vurderingen av hvordan sentralt nivå eventuelt kan ta en mer tydelig og aktiv rolle innenfor barnevernsområdet.

I Oslo kommune er det valgt en modell hvor barnevernstjenestene er organisert under bydelene. I forbindelse med at organiseringen nå er til vurdering, bør det også sees på om dette totalt sett er den beste modellen eller om det finnes alternative måter å organisere barnevernstjenesten på som er bedre.

Avslutningsvis vil vi gjenta at NOU'en fra barnevernsinstitusjonsutvalget som ble levert i 2023 anbefaler at Barne- og familieetaten innlemmes i Bufetat og at Barne- og familiedepartementet igangsetter en ekstern utredning av konsekvensene av dette. NOU-en har vært på høring og som nevnt er det bred støtte blant høringsinstansene til dette forslaget. BFE anbefaler derfor at Oslo kommune følger nøye

med på dette, og ikke utreder eller iverksetter endringer i den kommunale organiseringen før spørsmålet om etatens innplassering i det statlige barnevernet er mer avklart.

Vi håper at våre foreløpige vurderinger er relevante og nyttige. Dersom det er behov for avklaringer eller ønskelig å bruke kompetanse fra BFE videre i prosessen kan dere ta kontakt med seksjonsleder Henrik Karlson, tlf. 41 21 66 15.

Vennlig hilsen

Mottakere
BYRÅDSAVDELING FOR HELSE OSLO KOMMUNE

Kopi til
Byrådsavdeling for sosiale
tjenester

Elizabeth Langeland Gracia
Kjetil Andreas Ostling

Rikke Margrethe Bækkevold

Dokumentet er godkjent og ekspedert elektronisk